

MIHAI EMINESCU

Biografia, activitatea literară și opera

A handwritten signature in black ink, reading "Mihai Eminescu". The signature is stylized with a long, sweeping underline that loops back to the right.

BIOGRAFIE

□Data și locul nașterii:

Într-un registru al membrilor Junimii, Eminescu însuși și-a trecut data nașterii ca fiind 20 decembrie 1849, iar în documentele gimnaziului din Cernăuți, unde a studiat Eminescu, este trecută data de 14 decembrie 1849. Totuși, Titu Maiorescu, în lucrarea Eminescu și poeziile lui (1889), citează cercetările în acest sens ale lui N. D. Giurescu și preia concluzia acestuia privind data și locul nașterii lui Mihai Eminescu la 15 ianuarie 1850, în Botoșani. Această dată rezultă din mai multe surse, printre care un dosar cu note despre botezuri din arhiva bisericii Uspenia (Domnească) din Botoșani; în acest dosar, data nașterii este trecută ca „15 ghenarie 1850”, iar a botezului la data de 21, în aceeași lună. Data nașterii este confirmată de sora mai mare a poetului, Aglae Drogli, care însă susține că locul nașterii trebuie considerat satul Ipotești.

Casa lui Eminescu (din Ipotești)

DESCENDENȚA - PĂRINȚII

Mihai Eminescu este al șaptelea dintre cei unsprezece copii ai căminarului Gheorghe Eminovici, provenit dintr-o familie de țărani români din nordul Moldovei, și al Ralucăi Eminovici, născută Jurașcu, fiică de stolnic din Joldești. Familia cobora pe linie paternă din Transilvania, de unde emigrează în Bucovina din cauza exploatării iobăgești, a obligațiilor militare și a persecuțiilor religioase.

Unii autori au găsit rădăcini ale familiei Eminovici în satul Vad, din Țara Făgărașului, unde mai există și astăzi două familii Iminovici. Bunicii săi, Vasile și Ioana, trăiesc în Călineștii lui Cuparencu, nu departe de Suceava, comuna întemeiată de emigranții transilvăneni. Bunicii paterni mor din cauza epidemiei de holeră din 1844, și poetul, născut mult mai târziu, nu-i cunoaște și nu-i evocă în scrierile sale. Gheorghe, primul băiat al lui Vasile,

tatăl poetului, trece din Bucovina în Moldova și îndeplinește funcția de administrator de moșie. Este ridicat la rangul de căminar și își întemeiază gospodăria sa la Ipotești, în Ținutul Botoșanilor.

STUDIILE

Studiile le începe probabil în casă. În 1858 e înscris în clasa a III-a la National-Hauptschule, școala primară greco-orientală din Cernăuți. În 1860, absolvind clasa a IV-a, este elev la

”K.K. Ober-Gymnasium” din același oraș,

dar în 1862 părăsește școala și se întoarce la Ipotești. Însoteste ca sufleur și copist trupa lui M. Pascaly în turnee în Transilvania și Moldova, fiind și sufleur în trupa lui Iorgu Caragiale sau la Teatrul Național din București. Tatăl sau îl va trimite însă la Universitatea din Viena, cu toate

că îi lipseau atestatele gimnaziale. Între 1869-1872 audiază cursuri de filozofie, drept, economie politică, limbi romanice, medicină; citește enorm, mai ales filozofie și științe. Deși își consacră cea mai mare parte lecturilor și creației poetice, participă entuziast la viața studențimii române grupată în societatea „România Jună”, leagă prietenii, publică articole în „Albina” și „Federațiunea” din „Pesta” ori în „Familia”.

Clădirea Ober-Gymnasium din Cernăuți, unde poetul și-a făcut studiile în perioada 1860-1863. Tot aici a predat Aron Pumnul. În prezent, Școala generală nr. 1. Se găsește pe str. M. Eminescu, colț cu str. I. Franko.

DEBUTUL ÎN LITERATURĂ

1866 este anul primelor manifestări literare ale lui Eminescu. În 12 /24 ianuarie moare profesorul de limba română Aron Pumnul. Elevii scot o broșură, Lăcrămioarele învățăceilor gimnaziști (“Lăcrămioare... la mormântul prea-iubitului lor profesoriu”), în care apare și poezia La mormântul lui Aron Pumnul, semnată M. Eminoviciu, privatist. La 25 februarie /9 martie (stil nou) debutează în revista “Familia”, din Pesta, a lui Iosif Vulcan, cu poezia “De-aș avea”. Iosif Vulcan îl convinge să-și schimbe numele în Eminescu și mai târziu adoptat și de alți membri ai familiei sale. În același an îi mai apar în „Familia” alte cinci poezii.

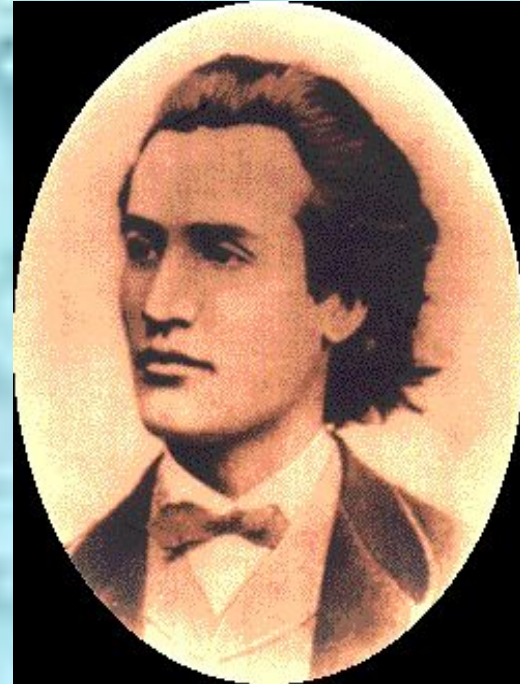

Opera antumă

Dacă privim opera poetică a lui Mihai Eminescu din perspectiva comparativă a istoriei literare și ținând cont de criteriul cronologic, poetul face parte din ceea ce, în Europa, poartă numele de a doua generație romantică, sau romantică târzie.

Activitatea literară a lui Eminescu se întinde pe ceva mai mult decât zece ani. Eminescu este un poet român tradițional, absorbind toate elementele literaturii anterioare. Toate temele lui decurg din tradiția românească, în timp ce înrâuririle străine aduc numai nuanțe și detalii.

Este evidentă deci, pentru oricine s-a apropiat de un poet de mărimea lui Eminescu, necesitatea sublinierii deosebirilor, de exemplu față de Leopardi, menită să alunge echivocul dat de un amalgam de tipare și teme, care se deduce în mod greșit din faptul că poetul este contemporan acelei generații romantice.

Înger de pază

Când sufletu-mi noaptea veghea în
estaze,
Vedeam ca în vis pe-al meu inger de
pază,
Încins cu o haină de umbre și raze,
C-asupră-mi c-un zâmbet aripele-
a-ntins;
Dar cum te văzui într-o palidă haină,
Copilă cuprinsă de dor și de taină,
Fugi acel înger de ochiu-ți învins.

Ești demon, copilă, că numai c-o zare
Din genele-ți lunge, din ochiul tău mare
Făcuși pe-al meu înger cu spaimă să
zboare,
El, veghea mea sfântă, amicul fidel ?
Ori poate !... O,-nchide lungi genele tale,
Să pot recunoaște trăsăturile-ți pale,
Căci tu - tu esti el.

- Eminescu, care a compus ode în metru antic și a evocat pasărea *Phoenix* și pe *Artemis*, e departe de a fi realizat eforturile spre clasicitate pe care le făceau romanticii. Dacă în încercările juvenile mai apăreau construcții în ruină sau piscuri de cremene cu înfățișare de pagodă, în versurile de maturitate apele liricei eminesciene sunt suprafețele lacustre informe, străine de ochiul plastic al artistului. Peisajul preferat al lui Eminescu este pădurea, dar nu ca idilă, ci ca trecere în cosmos, în lumea stelelor. Natura este liniștită, ea șoptește, murmură, apele plâng, izvoarele tremură peste pietre. Vraja sonoră a versurilor se obține prin repetiții.

- *Luceafărul* este una dintre cele mai celebre poezii ale lui Mihai Eminescu, începută încă în 1873, dar scrisă și finisată de-a lungul multor ani până la publicarea sa în aprilie 1883 în Almanahul societății studentești “România Jună” din Viena.

După publicarea în almanah, poemul a fost reluat în același an în revista Convorbiri literare și în final în ediția princeps intitulată „Poesii”, apărută sub îngrijirea lui Titu Maiorescu.

ETAPE DE CREAȚIE ÎN OPERA POETICĂ EMINESCIANĂ

▪ *Poezia de tinerețe: (1866 - 1870)*

În creațiile aparținând acestei etape, limbajul poetic eminescian nu este încă precizat, iar influențe ale poeziei predecesorilor sunt ușor identificabile: aspectele clasicizante ale unor versuri amintesc de o parte a creației lui Heliade Rădulescu, Dimitrie Bolintineanu sau Vasile Alecsandri, iar caracterul popular al altora este rezultatul unor influențe folclorice. Pot fi remarcate caracterul mai puțin modernizat al limbii și subordonarea evidentă față de mijloacele de expresie curente în limbajul poeziei timpului.

**Mihai Eminescu-portret
(1869)**

▪ *Perioada maturitatii artistice: (1870 - 1878)*

Este și faza romantică a creației eminesciene. Marilor teme romantice abordate li se asociază acum procedee romantice în stil: structura antitetică a poemelor (“Venere și Madonă”, “Înger și demon”, “Împărat și proletar”, “Epigonii”), acumulările retorice în toate compartimentele stilului, tendința către contraste în alcatuirea figurilor, predilecția pentru caracterul concret al imaginilor, spre deosebire de abstractul caracteristic clasicismului poeziilor din prima perioadă. În revista „Convorbiri literare” va publica poeme precum “Crăiasa din povești”, “Lacul”, “Dorința”, “Făt-Frumos din tei”, “Floare albastră” etc.

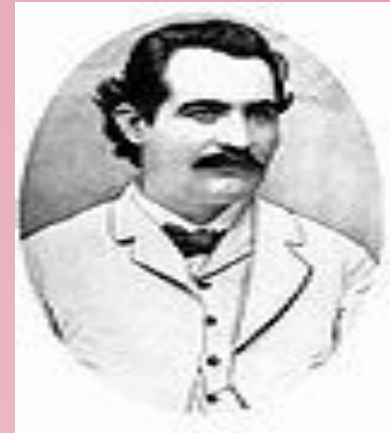

Mihai Eminescu-portret 1878

▪ Perioada capodoperelor, a „scuturării podoabelor retorice” (Tudor Vianu): 1878 – 1883

În creația poetului se conturează o nouă etapă, cea a „reclasicizării” expresiei poetice într-o manieră proprie. O caracteristică fundamentală constă în renunțarea la figurile de stil numeroase (în special la epitet, în favoarea metaforei), o nouă tendință către domeniul abstract în alcătuirea imaginilor și realizarea acestora prin valoare internă, prin exploatarea diferitelor sensuri contextuale ale cuvântului.

Eminescu valorifică asocieri inedite de termeni, renunță la poemul de largi dimensiuni și la recuzita retoric-romantică, înlocuindu-le cu poezii deosebit de „lucrate”, în care valorifică, sub o formă sau alta, structura cântecului ori a romanței de proveniență cultă sau populară: “Revedere”, “Povestea codrului”, “O, rămâi...”, “Și dacă...”, “Mai am un singur dor”, “Scrisorile”, “Luceafărul”, “Sara pe deal”. Este, de asemenea, perioada în care a cultivat cu predilecție poezia cu formă fixă – sonetul, glosa, forme complexe de versificație: “Veneția”, “Glossă”, “Odă (în metru antic)”. Poetul substituie parțial nivelul figurilor semantice evidente printr-o mai mare atenție acordată nivelului figurilor de construcție și de sunet, modificând chiar funcția specifică a unor figuri retorice din perioadele precedente.

Portret-1885

OPERA POETICĂ POSTUMĂ:

Unii specialiști eminescologi (ca Petru Creția, între alții, sau Ion Negoitescu) au accentuat valoarea operei poetice postume a lui Eminescu. Virgil Nemoianu făcea distincția între două romantisme aplicabile și eminescianismului poetic, **unul de tip Biedermaier**, de salon, de expresie franceză în principiu, ca în poezia antumă (selecție făcută în spiritul vremii de Maiorescu însuși) și **un romantism înalt**, de tip germanic sau englez (comparabil cu poemele lui John Keats, Byron, Shelley, la care se adaugă Novalis, Holderlin etc., romantici cu largi meditații metafizice, înalte, estetizante).

NOAPTEA

Noaptea potolit și vânt arde focul în cămin;
Dintr-un colț pe-o sofă roșă eu în fața lui privesc,
Pân' ce mintea îmi adoarme, pân' ce genele-mi clipesc;
Lumânarea-i stinsă-n casă... somnu-i cald, molatic, lin.

Atunci tu prin întuneric te apropii surâzândă,
Albă ca zăpada iernei, dulce ca o zi de vară;
Pe genunchi îmi șezi, iubito, brațele-ți îmi înconjoară
Gâtul... iar tu cu iubire privești fața mea pälindă.

Cu-ale tale brațe albe, moi, rotunde, parfumate,
Tu grumazul mi-l înlănțuie, pe-al meu piept capul ți-l culci;
Ș-apoi ca din vis trezită, cu mâinuțe albe, dulci,
De pe fruntea mea cea tristă tu dai vițele-ntr-o parte.

Netezești încet și lenes fruntea mea cea liniștită
Si gândind că dorm, șireato, apeși gura ta de foc
Pe-ai mei ochi închiși ca somnul și pe frunte-mi în mijloc
Și surâzi, cum râde visul într-o inimă-ndrăgită.

O! desmiardă, pân' ce fruntea-mi este netedă și lină,
O! desmiardă, pân-ești jună ca lumina cea din soare,
Pân-ești clară ca o rouă, pân-ești dulce ca o floare,
Pân' nu-i fața mea zbârcită, pân' nu-i inima batrână.

A blue and white bird, possibly a parakeet, is perched on a branch. The bird has a white head and neck, a blue body, and a yellowish-brown belly. The background is a soft, out-of-focus natural setting.

SOMNOROASE PASARELE

**Somnoroase păsărele
Pe la cuiburi se adună,
Se ascund în ramurile -
Noapte bună!**

**Doar izvoarele suspină,
Pe când codrul negru tace;
Dorm și florile-n grădină -
în pace!**

**Trece lebăda pe ape
Între trestii să se culce -
Fie-ți îngerii aproape,
Somnul dulce!**

**Peste-a nopții feerie
Se ridică mândra lună,
Totu-i vis și armonie -
Noapte bună!**

SAUVE QUI PEUT

Albumul tău e un salon în care
S-adună fel de fel de lume multă
Și fiecare așaz-o foaie smultă
Din viața sa în versuri răbdătoare.
Acum dorești cu pana mea incultă
Și eu să trec prin mândra adunare?
Dar ea de-amicii tăi sfială are
Și de-oi vorbi au cine mă ascultă?
Spre-ați-aminti trecutele petreceri
Condeiu-n mână tu mi-l pui cu sila.
De la oricare-un snop de fraze seceri,
Apoi le răsfoiești filă cu filă.
Viclean te bucuri de-ale noastre-ntreceri
Privind în vrav prostia imobilă.

BIBLIOGRAFIE

- <http://www.versuri-si-creatii.ro/poezii/e/mihai-eminescu-9z>
- <http://www.google.ro/search?um=1&hl=ro&biw=1366&bih=445&site=search&tbm=isch&sa=1&q=familia+lui+mihai+eminescu&aq=f&aqi=g1&aql=&oq=>
- <http://www.versuri-si-creatii.ro/poezii/e/mihai-eminescu-9zudtpd/noaptea-7zudhtn.html>
- <http://www.referatele.com/referate/romana/online35/Mihai-Eminescu--Copilaria-lui-Mihai-Eminescu---Studiile--Inceputul-carierii-de-poet--Despre-operele.php>
- <http://www.google.ro/search?um=1&hl=ro&q=harta%20satul%20ipotesti&ie=UTF-8&tbm=isch&source=og&sa=N&tab=wi&biw=1366&bih=445>
- <http://www.cimec.ro/carte/eminescu/poezii/SOMNOROASE.htm>
- <http://www.google.ro/search?um=1&hl=ro&biw=1366&bih=445&site=search&tbm=isch&sa=1&q=birds&aq=f&aqi=g10&aql=&oq=>
- http://ro.wikipedia.org/wiki/Opera_poetic%C4%83_a_lui_Mihai_Eminescu
- http://ro.wikipedia.org/wiki/Mihai_Eminescu
- <http://surse.citatepedia.ro/din.php?a=Mihai+Eminescu&d=Postume>
- <http://www.dindragoste.ro/poezii-de-dragoste/mihai-eminescu/inger-de-paza.php>